

N:o 74.

Ank. till Riksd. kansli den 9 april 1907 kl. 3,30 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra militiebostället Visteby n:o 1 i Uppsala län hörande ägoskiften jämte ett mindre jordområde.

(I. A.)

I proposition (n:o 78) af den 8 nästlidne mars har Kungl. Maj:t, med åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att medgifva,

dels att två till förra fänriksbostället 1 mantal Visteby n:o 1 i Rasbo socken och Rasbo härad af Uppsala län hörande ägoskiften, Sandbolsskiftet och Långlötsskiftet, måtte från egendomen afsöndras och försäljas, Sandbolsskiftet, omfattande å en af O. R. af Uhr vid laga skifte åren 1850—1851 upprättad karta öfver ägora till Visteby by ägofigurerna n:is 7, 8, 13—19, 19¹/₂, 22—24, 24¹/₄, 24¹/₂, 25, 448 och 449 samt delar af ägofigurerna n:is 6, 12, 20, 26, 450 och 485 med en sammanlagd areal af 4 hektar 22,2 ar, mot en köpeskilling af 1,500 kronor och Långlötsskiftet, bestående af ägofigurerna n:is 507—515 och 517—525 samt del af ägofiguren n:o 516 å samma karta med en sammanlagd areal af 2 hektar 2,3 ar, mot en köpeskilling af 610 kronor, samt båda i öfrigt på de i 8:de och följande momenten af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner angifna villkor och med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1908,

dels att ett å samma karta med röda linjer utmärkt, öster om Vistebyån invid skogsängsvägen och midt emot skolan beläget område om 39 ar, bestående af delar af ägofigurerna n:is 394, 394¹/₂ och 394³/₄, likaledes måtte från hemmanet afsöndras samt mot en köpeskilling af 100 kronor och i öfrigt på de i 6:te momentet af förenämnda skrifvelse angifna villkor försäljas till änkan Johanna Eriksson med tillträdesrätt den 14 mars 1908,

dels ock att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar inflöte, måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Departementschefen har rörande detta ärende till ofvannämnda statsrådsprotokoll anført följande:

»I underdånig skrifvelse den 20 sistlidne juli har domänstyrelsen anmält, att vid den 5 september 1905 å förra fänriksbostället 1 mantal Visteby n:o 1 i Rasbo socken och Rasbo härad af Uppsala län hållen uppskattning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1908 af detta hemman, som lämnade mer än 600 kronor i årligt arrende, uppskattningsmännen väckt förslag om afsöndring och försäljning af vissa till hemmanet hörande ägoområden; och har domänstyrelsen under åberopande af 7:de momentet i nådiga skrifvelsen till styrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, underställt den sålunda väckta frågan Kungl. Maj:ts nådiga pröfning. Därvid har domänstyrelsen tillika öfverlämnat instrumentet öfver förenämnda uppskattning samt öfriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en af O. R. af Uhr vid laga skifte åren 1850—1851 upprättad karta öfver ägorna till Visteby by samt en af förste landtmätaren F. W. Mossberg år 1904 öfver hemmanet uppgjord beskrifning.

Af omförmälda handlingar inhämtas,

att hemmanet innehåller en sammanlagd areal af 105 hektar 40,7 ar;

att uppskattningsmännen ansett det så kallade Sandbolsskiftet, som bestode af ett å förenämnda karta till sina gränser utmärkt område, innefattande ägofigurerna n:is 7, 8, 13—19, 19¹/₂, 22—24, 24¹/₄, 24¹/₂, 25, 448, 449 samt delar af ägofigurerna n:is 6, 12, 20, 26, 450 och 485 med en sammanlagd areal af 4 hektar 22,2 ar, samt det så kallade Långlötsskiftet, bestående af ägofigurerna n:is

507—515, 517—525 samt del af ägofiguren n:o 516 med en sammanlagd areal af 2 hektar 2,3 ar, böra från hemmanet afsöndras och hvar för sig försäljas;

att såsom skäl därför anförts, att nämnda skiften låge skilda från hemmanets öfriga ägor, Sandbolsskiftet på ett afstånd af 3 kilometer och Långlötsskiftet på ett afstånd af 2,5 kilometer ifrån hufvudgården;

att berörda båda ägoskiften åsatts följande saluvärden nämligen Sandbolsskiftet 1,500 kronor och Långlötsskiftet 610 kronor;

att uppskattningsmännen därjämte hemställt, att hemmanets nuvarande arrendator änkan Johanna Eriksson måtte medgifvas att mot ett uppskattadt pris af 100 kronor till sig lösa ett å kartan med röda linjer utmärkt, öster om Vistebyån invid skogsängsvägen och midt emot skolan beläget område, bestående af delar af ägofigurerna n:is 394, 394^{1/2} och 394^{3/4}, hvilket område med en sammanlagd areal af 39 ar följaktligen likaledes borde från hemmanet afsöndras;

samt att Kungl. Maj:ts befallningshafvande instämt i hvad uppskattningsmännen sålunda hemställt, men då sistberörda område icke vore bebyggdt med Johanna Eriksson tillhöriga åbyggnader, ansett sig icke böra från henne infordra köpeanbud å området i fråga.

För egen del har domänstyrelsen meddelat, att styrelsen i likhet med ortmyndigheterna ansåge Sandbolsskiftet och Långlötsskiftet böra från hemmanet afsöndras och hvar för sig försäljas. Däremot har styrelsen funnit afsöndring af det till upplåtelse åt Johanna Eriksson föreslagna området icke böra äga rum. Såsom skäl härför har styrelsen anført, att syftet härmed uppenbarligen vore att åt hemmanets nuvarande arrendator bereda eget hem, men att härvid borde beaktas, å ena sidan, att arrendatorn antagligen komme att medgifvas optionsrätt vid hemmanets förnyade utarrendering, samt, å andra sidan, att bestämmelserna i ofvannämnda nådiga skrifvelse den 25 september 1896 angående hembud till innehafvaren af med enskildt bostadshus försedd lägenhet icke vore i förevarande fall tillämpliga.

Lika med domänstyrelsen anser jag anledning icke föreligga att i kronans ägo bibehålla Sandbolsskiftet och Långlötsskiftet.

Hvad därefter angår frågan om upplåtelse af ett jordområde till Johanna Eriksson, har jag ansett den omständigheten, att om-

rådet i fråga icke är bebyggdt med henne tillhöriga hus, icke i förevarande fall, där det gäller att bereda eget hem åt änkan efter en förutvarande arrendator, som, liksom Johanna Eriksson själf under den tid hon efter mannens död innehaft arrendet, vitsordats hafva på ett synnerligen förtjänstfullt sätt skött egendomen, böra utgöra hinder för bifall till hvad uppskattningsmännen härutinnan föreslagit. Jag har för den skull låtit genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande förelägga Johanna Eriksson att inkomma med förklaring, huruvida hon önskade att för det af uppskattningsmännen beräknade pris inköpa området i fråga, och har Kungl. Maj:ts befallningshafvande med skrifvelse den 15 nästlidne februari öfverlämnat ett med till vederhäftigheten styrkt borgen försedt anbud från Johanna Eriksson att till åsatta saluvärdet tillösa sig ifrågavarande område.»

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som i öfrigt icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har, i likhet med domänstyrelsen, ansett afsöndring af det till upplåtelse åt hemmanets nuvarande arrendator änkan Johanna Eriksson föreslagna området icke böra äga rum. Utskottet instämmer i de till stöd för denna mening af domänstyrelsen anförda formella skäl, nämligen att arrendatorn antagligen skulle komma att medgifvas optionsrätt vid hemmanets förnyade utarrendering samt att, då området icke är bebyggdt, bestämmelserna i ofvannämnda skrifvelse den 25 september 1896 i fråga om hembud till innehafvare af med enskildt bostadshus försedd lägenhet, icke äro i förevarande fall tillämpliga. Men härtill kommer, att utskottet finner olämpligt, att äganderätten till ett område midt uti ett kronan tillhörigt hemman öfverlämnas åt enskild person, hvarigenom hemmanets utarrendering eller eventuella försäljning komme att försvåras, och äfven torde böra beaktas, att ett bifall till hvad Kungl. Maj:t i detta afseende föreslagit kan befaras vid framtida arrendatorsombyten föranleda anspråk af liknande beskaffenhet.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må af Riksdagen på det sätt bifallas, att Riksdagen medgifver,

att två till förra fänriksbostället 1 mantal Visteby n:o 1 i Rasbo socken och Rasbo härad af Uppsala län hörande ägoskiften, Sandbolsskiftet

och Långlötsskiftet, må från egendomen afsöndras och försäljas, Sandbolsskiftet, omfattande å en af O. R. af Uhr vid laga skifte åren 1850—1851 upprättad karta öfver ägorna till Visteby by ägofigurerna n:is 7, 8, 13—19, 19¹/₂, 22—24, 24¹/₄, 24¹/₂, 25, 448 och 449 samt delar af ägofigurerna n:is 6, 12, 20, 26, 450 och 485 med en sammanlagd areal af 4 hektar 22,2 ar, mot en köpeskillning af 1,500 kronor, och Långlötsskiftet, bestående af ägofigurerna n:is 507—515 och 517—525 samt del af ägofiguren n:o 516 å samma karta med en sammanlagd areal af 2 hektar och 2,3 ar, mot en köpeskillning af 610 kronor, samt båda i öfrigt på de i 8:de och följande momenten af kungl. skrifvelsen till domänstyrelsen den 25 september 1896 angående bestämmelser att tjäna till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner angifna villkor och med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1908, samt

att de medel, som genom ifrågavarande försäljningar inflyta, må, på samma sätt som köpeskillningarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjänlig mark.

Stockholm den 9 april 1907.

På utskottets vägnar:

HUGO TAMM.
